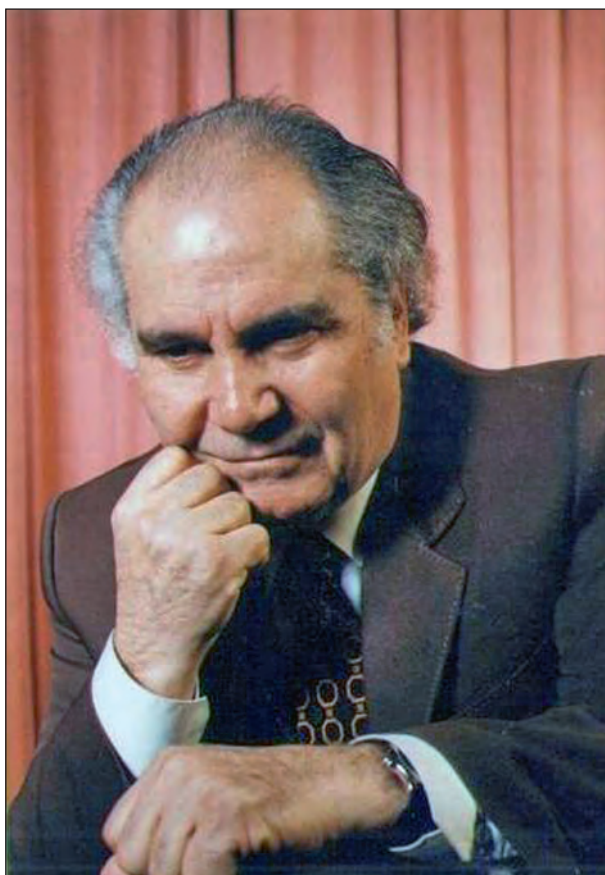

WARTAN R. GRIGORIAN (1929-2019)

IN MEMORIAM

Dr hab. Wartan R. Grigorian (1919-2019),
fot. ze zbiorów rodzinnych

WARTAN R. GRIGORIAN (1929-2019) IN MEMORIAM

28 marca 2019 roku zmarł w Erywaniu doktor habilitowany Wartan Grigorian, wybitny historyk ormiański i wieloletni pracownik naukowy Matenadaranu. Jego docieklivości i kompetencji naukowej zawdzięczamy lepsze poznanie dziejów Ormian polskich, a jego publikacje wciąż zachowują aktualność. Świetne poznanie zasobów źródłowych archiwów Armenii, Polski i Ukrainy, rozległa erudycja odnośnie do przeszłości diaspory ormiańskiej, a także zrozumienie specyfiki kulturowej ziem dawnej Polski, na których wychodźcy ormiańscy tworzyli swe wspólnoty, pozwoliły Mu szczegółowo opisać proces rodzenia się i rozwoju gmin ormiańskich na Podolu. W 1963 roku wydał tom źródeł dotyczących historii gminy ormiańskiej w Kamieńcu Podolskim (akta sądu ormiańskiego z lat 1672-1575, w tym 369 w całości, 263 w rejestrach), a w 1980 roku – monografię gmin podolskich. Dorobek Wartana Grigoriana omawiają publikacje specjalistyczne. Był on recenzowany także w polskich czasopismach („Przegląd Orientalistyczny”) i cytowany niemal przez każdego badacza zajmującego się Ormianami w Polsce. Czytelnik polski mógł zapoznać się z poglądami Grigoriana także w języku polskim.

Sylwetkę naukową i losy życiowe badacza przybliżają dwa zamieszczone w tym tomie rocznika „Lehahayer” wspomnienia: pierwsze autorstwa jego syna, Arama W. Grigoriana, dyplomaty niepodległej Republiki Armenii, drugie pióra profesora Andrzeja Pisowicza, jednego z polskich przyjaciół Wartana Grigoriana.

On March 28, 2019, dr hab. Wartan Grigorian, an outstanding Armenian historian and a long-time researcher of Matenadaran, died in Yerevan. It is to his inquisitiveness and academic competence that we owe much better knowledge of

the history of Polish Armenians, and his publications are still up-to-date. Excellent knowledge of the source resources of the archives of Armenia, Poland and Ukraine, extensive erudition about the past of the Armenian diaspora, as well as understanding the cultural specificity of the lands of former Poland, where Armenian exiles created their communities, allowed him to describe in detail the process of emergence and development of Armenian communities in Podolia. In 1963, he published a volume of sources on the history of the Armenian community in Kamieniec Podolski (files of the Armenian court from 1672-1575, including 369 files quoted in full, 263 in summaries), and in 1980 – a monograph of Podolia communities. The work of Wartan Grigorian is discussed in specialist publications. It was also reviewed in Polish journals („Przegląd Orientalistyczny”) and quoted by almost every researcher researching Armenian communities in Poland. Grigorian’s works have also been translated into Polish.

Bibliografia

Opracowania

- [Bażenow L. W.] Баженов Л. В., *Подолье в трудах исследователей и краеведов XIX-XX вв.: историография, библиография, материалы*, Каменец–Подольский 1993
- [Grigorian W. R.], *Կամենեց-Պոդոլսկի քաղաքի հայկական դատարանի արձանագրությունները (XVI դար) / Акты армянского суда города Каменец-Подольского: (XVI в.)*, Երևան [Erywań] 1963
- [Grigorian W. R.] Григорян В. Р., *История армянских колоний Украины и Польши (Армяне в Подолье)*, Ереван 1980, wyd. 2, 2005
- Grigorian W., *Piśmiennictwo w koloniach ormiańskich na Podolu*, w: *Studia z dziejów kontaktów polsko-ormiańskich*, red. M. Zakrzewska-Dubasowa, Lublin 1983, s. 45-57
- [Wardan] Վարդան Գրիգորյանի պատմավիպասանությունը [Historyczny dorobek Wardana Grigoriana], Երևան [Erywań] 2003

Netografia

- <https://www.youtube.com/watch?v=ah8vh6KaJ8U> (film biograficzny z serii „Zasłużeni działacze ormiańscy”, pt. *Wartan Grigorian – wybitny historyk–armenolog*, autorstwa i produkcji Laury Minasjan, operator: Karen Charatian)